

*Оренчак О. О.,**кандидатка філологічних наук,**доцент кафедри романо-германської філології та методики викладання іноземних мов
Міжнародного гуманітарного університету*

АНГЛІЙСЬКИЙ КЛАСИЧНИЙ ДЕТЕКТИВ: ЖАНРОВА ГЕНЕАЛОГІЯ

Анотація. У статті аналізується англійський класичний детектив із точки зору його жанрової природи та історії становлення у літературній жанровій системі. Безпосереднім об'єктом дослідження є англійська детективна проза письменників, творчість яких цілком вкладається в жанрову парадигму класичного англійського детективу. На нашу думку, історичний аспект дослідження детективної прози заслуговує на увагу в контексті жанрової поліфонії англійської літератури з метою подальшого виявлення національної своєрідності жанру.

У статті акцентується увага на тому, що детектив сформувався в англійській літературі, ґрунтуючись на засадах американського детективного жанру, представленого логічними новелами Е. А. По та підживлений міфологічними і художньо-літературними джерелами попередніх епох. Поступово викристалізовується жанрова структура детективу, що знаходить своє логічне завершення в англійській художній практиці письменників так званої «золотої доби» англійської літератури, коли детектив як жанр стає запитом часу, в якому вони творили.

Авторка наголошує на тому, що генезис англійського детективу має своє довготривале походження, зачатки якого можна вбачати в природі біблійних міфів, народної казки та загадки, чужомовних літературних джерел на кшталт казок «Тисяча й одна ніч», а також давніх європейських літературних творів, зокрема античної драми та комедії (Софокл «Едіп-Цар»). При зіставленні класичної драми та класичного детективу виявлено наявність всіх основних умов дотримання єдності дії.

Наголошується, що детектив як цілком самостійний жанр розпочинає свою історію в першій половині XIX ст., що позначена епохою романтизму, що в свою чергу був підготовлений добою передромантизму, яка своїм корінням сягає доби просвітницького реалізму. У цьому руслі досліджується генеалогія детективу як похідне жанру готичного роману в англійській літературі. Безпосереднім джерелом класичного детективу вважаються «логічні» новели Е. А. По, структура та зміст яких стали основою для наслідування в англійській літературній традиції 20–30 років XX століття. Свого логічного завершення англійський класичний детектив отримав у художній практиці визнаних класиків жанру – детективній прозі А. Конан-Дойля та романістиці А. Крісті.

Авторка приходить до висновку, що за своєю жанровою природою англійський детектив є закономірним літературним явищем, що сформувався в межах романтизму на засадах канонічних жанрів попередніх епох.

Ключові слова: англійський детектив, жанр, історичний дискурс, романтизм, генеалогія.

Постановка проблеми. Детектив як літературний жанр здобув своє місце серед інших жанрів класичної літератури,

хоч сприйняття його серед читачів та критиків було доволі різноманітним – від абсолютно негативної реакції, зневаги, в'дливого висміювання, пародіювання, сприйняття як способу марнування часу – аж до визнання цього жанру як найпопулярнішого, що надихало читачів колекціонувати детективні романи, а згодом дало світові численні науково-критичні праці, які висвітлювали природу цього унікального літературного жанру.

Ми спробуємо дізнатись, у чому полягає специфіка англійського детективного жанру, зробимо спробу визначити походження детективу та виявити певні ознаки цього жанру в попередній літературно-художній традиції англійської класичної літератури.

Розглядаючи проблему типології англійського класичного детективу в контексті його художнього втілення у прозі Е. По, А. Конан-Дойля та А. Крісті, ми зосереджуємо насамперед увагу на його жанровій природі та типологічних рисах, що стали засадничими для розуміння англійського класичного детективу.

Незважаючи на значний інтерес літературознавців до цього жанру, проблем його жанрової специфіки, художньої своєрідності, залишаються одними із пріоритетних питань національної природи жанру. У цьому руслі видається важливим дослідження походження жанру англійського детективу в його жанровій поліфонії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження природи жанру детективу у світовій літературі не залишилося без уваги з боку дослідників. На сьогодні ми маємо сотні досліджень у вітчизняній та зарубіжній науковій думці. Інтернаціональність цієї жанрової інтерпретації викликала чи не найактивнішу літературознавчу та лінгвістичну рецепцію. Особливостями дослідження детективного жанру загалом, англійського детективу зокрема займалися багато різноманітних дослідників, серед яких у зарубіжному літературознавстві так звані засновники Детективного клубу (Detection Club). Серед їхніх робіт насамперед відзначимо есе Остіна Р. Фрімена «The Art of the Detective Story» («Мистецтво детективу»); есе «A Defense of Detective Stories» («На захист детективу») та «How to Write a Detective Story» («Як написати детектив») Гілберта К. Честертона; передмова до антології «The Omnibus of Crime» та есе «Англійський детективний роман» Дороти Л. Сейерс; а також «Ten Commandments of Detective Fiction» («Десять заповідей детективної літератури»), які часто називають «Декалог» Рональда Нокса.

Вітчизняні критики та літературознавці звернули свої погляди на жанр детективу в кінці 20 століття, коли з'явився цілий ряд критичних праць, присвячених вивченню жанрових

різновидів детективу: Новікова М., Барабан О. «Символіка детективу», Іванов О. «Детектив: занепад чи розквіт», Сотнікова Т. «Три неголовні причини й одна головна», Костюк Г. «Про «Поклади золота», Адамов А. «Мій улюблений жанр – детектив», дослідження «Дивні манери надпопулярного жанру» Кіри Шахової, яка зробила спробу визначити типологічні риси окремих видів детективної літератури, з'ясувала парадоксальну природу «чистого» детективу та багато інших праць.

Спираючись на особливості втілення жанрових рис детективу у художній парадигмі англійських письменників, дослідники лише нещодавно почали звертати увагу на національну природу цього жанру як певного вияву «культурного коду» (термін Р. Барта). З нашого погляду, такий аспект розширює спектр сприйняття традиційного жанру в культурологічному дискурсі та додає актуальності нашій науковій розвідці.

Мета нашої статті полягає у дослідженні генеалогії англійського класичного детективу в його жанровій модифікації.

Виклад основного матеріалу. Питання про те, які явища можна вважати «витоками жанру», його генезисом чи генеалогією, вимагає окремого, ґрунтовного і – у світлі існуючих гіпотез – критичного вивчення та опису.

Так, видаються неспроможними спроби вивести походження будь-якого літературного жанру, зокрема жанрів кримінальної літератури, із реальної дійсності, із соціально-економічних передумов. Також непродуктивним видається і змішання понять «засновник жанру» і його «витоки», що спостерігається в ряді критичних праць.

Незважаючи на активне вивчення особливостей детективного жанру, не вщухають суперечки щодо низки питань. Зокрема, існують різні думки щодо походження жанру. Історія детективного жанру налічує понад 150 років і бере свій початок із новели «Вбивство на вулиці морг» американського письменника Е.А. По, що вперше була опублікована у Філадельфії у журналі «Graham's Magazine» у 1841 році.

Зрештою, поява нового жанру – це закономірний процес, що є вічним розвитком літературної думки. Дослідники відзначають близькість детективу до літературних форм, які й раніше існували.

Історія детективного жанру простежується з глибокої давнини. Його елементи виявляють ще у Біблії, наприклад, в історії про Каїна та Авеля. Вони є у казках «Тисяча та одна ніч», у середньовічній китайській новелістиці типу «хуабень». Можливо, першим у європейській літературі, хто використав характерну для детективу «аналітичну» композицію, був Софокл.

Угорський дослідник детективного жанру Тибор Кестхеї ще одним із джерел детективу вважає загадку. «Загадка, мабуть, найдавніший нащадок детективу, літературне одноклітинне, що несе у собі ядро жанру – таємницю» [1, с. 17]. Відповідь на хитромудру загадку, як і в детективі, завжди проста. Т. Кестхеї тлумачить це так: «Можливо, найшасливішим розгадником таємниць був Едіп: вирішивши класичну загадку Сфінкса, він набув царства. І навпаки, саме помилкове тлумачення загадки спонукає Макбета вдаватися до хибних ілюзій безпеки, і він втрачає королівство, ба більше, життя» [1, с. 17].

Окрім загадки детектив здавна мав й інші елементи. Біблійні міфи містять численні короткі історії, в яких джерелом мудрості суджень є логіка, притаманна й детективу. Цар Соломон підлаштовує психологічну пастку псевдоматері, яка вимагає віддати їй немовля, – Агата Крісті використовує цю думку

в романі «Н чи М?». У Старому Заповіті є елементи, що допускають численні тлумачення викривальних ознак. Порваний одяг Йосипа є непрямим доказом його винуватості. В історії про Каїна та Авеля є злочин, вбивця, жертва, спонукальна причина, докази, спроба приховати злочин, навіть передбачуване знаряддя вбивства: це може бути мотика або рукоятка сохи, адже Каїн був землеробом. Утім це історія не про детектив.

Нотатки про інтуїтивне відкриття Архімеда (будь-яке тіло, занурене в рідину, втрачає у вазі стільки, скільки важить витіснена ним рідина) також добре розкривають основне становище сучасної детективної історії. Король Сиракуз побажав з'ясувати, чи не крадуть золото майстри під час виготовлення корони. Нам надаються такі факти: знатний клієнт (цар Хірон), підозрюваний у злочині (крадіжка золота), високоавторитетна особа, яка веде розслідування (Архімед), і дедуктивне пояснення, яке дає ця особа. Сам герой не позбавлений навіть елементів дивацтва.

У санскритських, перських та турецьких літературних джерелах також присутні зерна детективних історій. В арабських казках «Тисяча та одна ніч» є численні ознаки літературної обробки злочинів. Наприклад, в «Убитій дівчині, або Історії про три яблука» ми знаходимо різні комбінації тлумачення доказів – відсутність третього яблука. Більше того, тут вперше зустрічається популярна думка, що використовується деякими сучасними авторами: у скоєнні злочину одночасно зізнаються багато підозрюваних.

Європейська художня література також була насичена елементами, які згодом детектив увібрив у систему нового жанру. Жоден сучасний детектив не міг би аргументувати відповіді розумніше, ніж Езопова лисиця, коли старий лев, що прикидався хворим, зажадав у неї пояснень, чому вона не відвідала його. «Я б відвідала, – відповіла лисиця, – якби не бачила, що до тебе веде багато слідів, а назад – жодного». Не піддався на вудку лева і бик, коли той запросив його на бенкет поласувати баранчиком. «Бачив я... приготування твоєї розраховані не на баранця, а на бика».

Багата на детективні сюжети антична література. Геродот в історії про скарбницю царя Рампсинтоса видає справжній детективний сюжет: хитромудро задумана крадіжка, плутина викривальних слідів, пастка, підлаштована злочинцеві. Грецький історик, таким чином, виявився першим натхненником таємниці зачиненої зсередини кімнати. Софокл у трагедії «Цар Едіп» заздалегідь заявляє про злочин, а про розслідування говорить із гордістю, гідною сучасних знаменитих детективів: «Треба розслідувати!..». У намаганні розслідувати злочин він є послідовним: «Не раз Одно до багатьох покаже стежку, Бо дасть до дальших дослідів притоку» [2]. І щоб не залишалося сумніву щодо методу, розповідає давній випадок: «... тоді з'явився я... і розгадав загадку своїм лише розумом, а не за пташиними знаками». Несподівана кінцівка хвилюючої історії полягає в тому, що сам детектив є вбивцею. Ця думка, поряд з іншими, виникає і у творі Е. Орці-Рено «Шанувальник таємниць», таке ж рішення – у змінній формі – застосовує Агата Крісті у «Вбивстві Роджера Екройда».

Припущення, що одним із джерел класичного детективу є драма, висловлювалося неодноразово. При цьому завжди малися на увазі винятково трагедії; найчастіше називалися «Едіп» Софокла та «Гамлет» В. Шекспіра. Першим у європейській літературі, хто використав характерну для детективу

«аналітичну» композицію, був Софокл. У своїй трагедії «Едіп-цар» (420-і роки до н.е.) він вводить нас у коло трагічних подій у Фівах і тільки потім знайомить із причинами, через які боги наслали на місто кару. Тут слід звернути увагу на співвіднесеність драматичних категорій трьох єдностей, перипетії, суголосні зі структурою «детективу». Такі думки є цілком слушними, проте вони не отримали ще широкого визнання.

Подальший аналіз дозволив Т. Кестхеї виявити зв'язок детективу з біблійними міфами, які містили незліченні короткі історії, в яких джерелом мудрості суджень була логіка. І логіка, як ми знаємо, є основою побудови будь-якого детективного сюжету. С.М. Ейзенштейн, наприклад, вбачає історичне коріння детективу в міфі про Мінотавра.

Цікавість дослідників до міфу сьогодні надважлива. За їхньою оцінкою, міф перетворюється на найважливішу культурну категорію і привертає увагу філософів, антропологів, етнологів, фольклористів, майстрів художнього слова та критиків. У міфокритичній методології – впливовому напрямі в англо-американському літературознавстві лежить ідея про вирішальну роль міфу для розуміння усієї «художньої продукції людства». На думку міфокритиків, кожен літературний твір є продовженням міфологічної розповіді.

Крім того, деякі дослідники вважають, що біля витоків детективу знаходиться фольклор, а саме, народна казка (Маркулан Я., Кестхеї Т., Джуліан Сімонс, Вулліс А. та ін.). Тибор Кестхеї припускає, що в результаті поширення друкарства, промислового розвитку та супутньої йому урбанізації народна казка матеріалізувалась у формі детективу. Угорський дослідник зазначає: «Невгамовна жага казки коріниться десь у самій глибині кожної людської душі. Тому народна казка і відіграє таку незамінну роль у дитячі роки, на зорі літературного розвитку народів і навіть у пізніші часи. Чи варто дивуватися, що вона пробивається в різні письмові жанри, розчиняється в романах, новелах та інших епічних творах, стає часом резервом письменників усіх часів» [1, с. 19].

Вивчаючи родинні зв'язки детективу та казки, можна виділити ряд спільних рис: психологічна функція, ігровий початок, подібність впливу та сприйняття, загадковість та таємничість, поєднання одноманітності та різноманітності. Автор накладає схему конструкції казки, запропоновану яскравим представником структуралізму В.Проппом у його класичній роботі «Морфологія чарівної казки», на схему конструкції детективу і приходить до висновку про їх точну відповідність.

Серед інших жанрів, елементи яких зустрічаються в детективі, вказуються репортаж (Жикаренцева С.), кросворд (Кестхеї Т.), комедійні жанри (Вулліс А.), пригодницький жанр (Вулліс А.), драма (Вулліс А., Маркулан Я.).

Головне, що все ж таки поєднує вельми суперечливі точки зору – це вказівка на той факт, що детектив своєю історією, своєю поетикою і незгасною популярністю заслуговує на місце в літературі. Той факт, що детектив неодноразово протиставлявся справжній літературі як «щось недостойне», обґрунтовується літературознавцями існуванням поряд із справжніми геніями свого жанру несумлінних авторів.

Детектив як цілком самостійний жанр розпочинає свою історію в першій половині XIX ст., що позначена епохою романтизму. Цей період у світовій літературі був підготовлений добою передромантизму, яка своїм корінням сягає доби проромантичного реалізму.

Саме епосі романтизму ми завдячуємо появі класичного детективу. З цією епохою прийшло стійке розуміння того, що озиратися на минуле немає вже сенсу, слід шукати нових рішень для розкриття величезних можливостей людини. Виникла нова література, збагачена традиціями та позначена сучасними ідеями доби романтизму.

В англійській літературі детектив як жанр, на думку багатьох дослідників, бере свої початки з маловідомого жанру готичного роману, який певною мірою спровокував появу детективу. Готичний роман, або роман жахів, – це твір, який позначений такими рисами, як страх та жах, в яких зосереджені головні події; дивні герої в надзвичайних ситуаціях; сила природних явищ, що позбавляють людину волі та свободи.

Жанр готичного роману виник в англійській літературі у другій половині XVIII століття та швидко поширився в інших західноєвропейських країнах. Маючи в своїй жанровій природі елементи надзвичайного та страшного, подекуди сягаючи відчуття жаху, готичний роман стимулював розвиток та становлення нового жанру з елементами детективних історій.

Власне готичний роман або «роман жахів», став основою до певної міри переосмислення цінностей доби Просвітництва. Дослідники однотайно вважають засновником цього жанру англійського письменника Гораса Уолпола (1717–1797). Прославився він також тим, що вів дивне життя, мешкав у замку в готичному стилі поблизу Лондона, мав свою друкарню, де видавав власні твори в готичному дусі. Серед відомих творів Гораса Уолпола вирізняється фантастичний роман із таємничо-похмурим тоном оповіді – «Замок Отранто» (1765), який дослідники і вважають суто готичним. Утім лише наявність елементів таємниці не робить його насправді детективним романом та залишає його в межах фантастики.

Безсумнівний вплив на розвиток детективу мав «готичний» роман кінця 18 століття. Цілком ймовірно, що «роман жаху» виконував функцію літературного експерименту. Перші послідовники Уолпола заохочували найсміливіший прийом – утвердження реальності надприродного буття. У творах К. Рів, А. Радкліф та інших все «псевдонадприродне» отримувало врешті-решт реалістичне пояснення. Для них «жахливе» – лише прийом для створення у читача певного емоційного настрою. У готичному творі «Монах» Лівіса виявляється одна з перших спроб психологічного аналізу, зокрема, аналізу психології злочинця.

Отже, романтична література зобов'язана «готичному» роману ускладненням сюжетної схеми, введенням таємниці як обов'язкового організуючого моменту, рядом ефектних прийомів, що збуджують інтерес та хвилювання читачів.

Подібність готики з класичним детективом однак обмежується тим, що характерний час злочинів – ніч, а також особливу роль відіграють готичні замки, в яких відбуваються події тощо. Але ці структурні елементи є другорядними. Тут доречно говорити не про генезис, а про вплив, що не є тотожним.

Певним джерелом сюжетів майбутнього детективу в Англії був «Ньюгетський календар» другої половини XVIII століття (останній том вийшов у 1773). У цьому календарі давався опис життя та злочинів найнебезпечніших ув'язнених Ньюгетської в'язниці. Звідси – «ньюгетський роман», поширений в Англії у 30-ті роки XIX століття. «Ньюгетський» роман зробив своїм головним героєм сильного духом, безстрашного злочинця,

а соціально обумовлений злочин – своєю темою. Авторам цих романів властива зайва романтизація особи злочинця.

Кримінальна література активно розвивалася на початку 19 століття та мала тісний зв'язок із розвитком кримінальної журналістики. У цьому контексті слід згадати ім'я американського письменника Е.А. По, твори якого побачили світ у першій половині 19 століття та одразу завоювали прихильність серед читачів. Згодом критики визнали Е.А. По засновником детективного жанру у світовій літературі.

З часу появи детективних оповідань Е.А. По жанр детективу зазнав стрімкого розвитку та мав певні етапи свого становлення. Унікальність літературної форми детективу, на думку істориків літератури, саме в значній подібності до кримінального або поліцейського роману чи навіть певною мірою готичного роману та в той же час його абсолютна самостійність як літературного жанру. У цьому контексті критики надають перевагу детективній історії в основі сюжету, де роль трилера чи кримінальної історії є лише варіативною.

Простежуючи традиції детективного жанру, накопичення елементів, необхідних для його формування, дослідники називають імена Шекспіра, Вольтера, Бомарше, Годвіна, Дікенса, Бальзака [Див., напр.: Кестхеї Т. С. 40–42; Тугушева М.П. Під знаком чотирьох. С. 24.]. Можливо, найближче до створення зразку детективного жанру підійшов Е.Т. Гофман у своїй новелі «Мадемузель де Скудері» (1818), яка є репрезентативною щодо мотиву таємниці та розслідування злочину, однак вона позбавлена самого героя детектива, який вже мав місце в китайських новелах типу «хуабень».

Така довга передісторія, якій віддають належне всі дослідники, які пишуть про детективний жанр. Справжню історію детективу майже всі критики розпочинають із часів появи «логічних оповідань» Едгара Аллана По (чи «раціонацій») «Вбивства на вулиці Морг» (1841), «Таємниця Марі Роже» (1843), «Викрадений лист» (1844), які об'єднані спільним героєм, першим у світовій літературі персонажем-детективом Огюстом Дюпеном. Деякі дослідники вважають також зразками детективного жанру ще дві новели Е. По: «Золотий жук» (1843) і «Ти еси людина, сотворила це!» (1844). Заради термінологічної точності зазначимо, що, створивши детективний жанр, По не став творцем терміну «детектив». Його вперше застосувала Енн Кетрін Грін, співвітчизниця Едгара По, яка визначила так жанр своєї «Левенуртської справи» (1871).

Отже, як свідчать спостереження над значним матеріалом, що включає в себе поняття «детектив», необхідно:

- розглядати походження не якогось детективу взагалі, а конкретних жанрів кримінальної літератури, які мають різні джерела. Наприклад, від авантюрного роману тягнуться витoki до жанру авантюрного розслідування, але не до класичного детективу та не до поліцейського роману;

- розрізняти літературні та нелітературні (але також словесні) джерела жанру, тобто протожанри, наприклад, фольклорні;

- враховувати економічні умови, філософські течії тощо, які сприяють затребуваності того чи іншого жанру, але не розглядати їх як джерела;

- дослідити кожне із джерел окремо.

Необхідність класифікації жанру зумовлений думкою дослідників про те, що невибірковість «чистого» детективу може призвести до плутанини, коли в потоці кримінальних

історій можуть опинитися як казки (як приклад замаху на вбивство), так і будь-які п'єси В. Шекспіра. Жанрова поліфонія детективу змушує дослідників шукати демаркаційні лінії з кримінальним романом. Зрештою з'ясування парадоксальної природи власне детективу є ключем до розуміння класичного жанру. З цього приводу К. Шахова зазначає: «Він був гібридним утворенням, яке поєднувало близькі до реального життя колізії і характери, специфічно відтворені, і принципи розумової гри на зразок шахових задач» [3, с. 1]. Включаючи елемент розумової гри на кшталт гри в шахи, класичний детектив захопив увагу не лише автора, а й безпосередньо читача. Кращими зразками англійського класичного детективу в його жанровому інваріанті інтелектуального, або логічного детективу, є твори англійських авторів Е.А. По, А. Конан-Дойля, Агати Крісті.

Походження слова «детектив» є англійським, що означає «виявляти, шукати, розкривати». Користуючись перекладним онлайн-словником Kyiv Dictionary, послуговуємося наступним перекладним значенням слова *detect* *v.* *виявляти*. Для детективу як літературного твору ці значення застосовують через залучення до сюжету якоїсь таємниці, що потребує ретельного розслідування слідчим-детективом. На цій таємниці вибудовується конфлікт, що лягає в основу сюжету та рухає всю дію.

Отже, в англійській класичній моделі детектив – пригодницький роман, повість, рідше – оповідання, що розгортає дію через дослідження та пізнання, має гостросюжетну форму і завершується викриттям певного злочину. У словнику літературознавчих термінів знаходимо таке визначення: «Детектив (англ. detective – агент розшуку, з лат. detectio – розкриття) – різновид пригодницької літератури, передовсім прозові твори, в яких розкривається певна таємниця, пов'язана із злочиним. Серед представників цього жанру – Е. По, В. Коллінз, А. Конан-Дойль, Агата Крісті та ін...» [4]. Маючи усталену структуру, що увібрала в себе основні риси канонічних жанрів, англійський класичний детектив став сам по собі канонічним жанром, своєрідним зразком для наслідування, а також об'єктом полеміки та пародіювання для кримінальної літератури.

Висновки. Таким чином, за своєю жанровою природою англійський детектив є класичним зразком жанру, що історично сформувався в межах інших жанрів та був закономірним явищем епохи романтизму. Увібравши ідеї попередників, англійська література стала тим благодатним ґрунтом, де жанр детективних історій набув національного вияву та спонукав його до активного розвитку у світовій літературі з численними його послідовниками. Національна ідентифікація жанру дає широкі перспективи щодо його трактування в культурологічному чи лінгвістичному дискурсах.

Література:

1. Keszthelyi Tibor A detektivtörténet anatómiaja. Budapest, 1979. 272 p.
2. Софокл Едіп-цар. Переклав з грецького І. Франко. Львів, 1894. URL: <https://www.i-franko.name/uk/Transl/1894/Edip-car.html> (дата звернення: 23.06.2023).
3. Шахова К. Дивні манери надпопулярного жанру. Зарубіжна література. 1998. червень 21. С. 1–2.
4. OnlyArt Словник літературознавчих термінів. URL: <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/detektyv/> (дата звернення: 23.06.2023).

Orenchak O. The English classic detective story: genre genealogy

Summary. The article has been analyzed the English classic detective story from the point of view of its genre nature and history of formation in the literary genre system. The direct object of the research is the English detective prose of writers whose work is fully included in the genre paradigm of the classic English detective story. In our opinion, the historical aspect of the research of detective prose deserves attention in the context of the genre polyphony of English literature in order to further identify the national originality of the genre.

The article focuses on the fact that the detective story was formed in English literature, based on the foundations of the American detective genre, represented by the logical novels of E.A. Poe and fueled by mythological and literary sources of previous eras. The genre structure of the detective story gradually crystallizes, which finds its logical conclusion in the English artistic practice of the writers of the so-called “golden age” of English literature, when the detective genre as a genre becomes a question of the time in which they worked.

The author emphasizes that the genesis of the English detective story has its long-term origin, the beginnings of which can be seen in the nature of biblical myths, folk tales and riddles, foreign-language literary sources such as the “One Thousand

and One Nights” fairy tales, as well as ancient European literary works, in particular ancient dramas and comedies (Sophocles “Oedipus the King”). When comparing a classic drama and a classic detective story, the presence of all the basic conditions for observing the unity of action was revealed.

It is emphasized that the detective story as a completely independent genre begins its history in the first half of the 19th century, which is marked by the era of romanticism, which in turn was prepared by the era of pre-romanticism, which has its roots in the era of enlightened realism. In this vein, the genealogy of the detective as a derivative of the genre of the Gothic novel in English literature is explored. E.A. Poe's “logical” short stories are considered as the direct source of the classic detective story, the structure and content of which became the basis for imitation in the English literary tradition of the 20s and 30s of the 20th century. The English classic detective reached its logical completion in the artistic practice of recognized classics of the genre – the detective prose of A. Conan-Doyle and the novels of A. Christie.

The author comes to the conclusion that by its genre nature, the English detective story is a natural literary phenomenon that was formed within the framework of romanticism on the basis of canonical genres of previous eras.

Key words: English detective story, genre, historical discourse, romanticism, genealogy.